

i alt Fald os Løgsfolk — at man, samtidigt eller saa nogenlunde samtidigt med, at man prøvede den tydske Bagladefanon, da ogsaa havde prøvet den tydske Forladefanon, for saa hurtigt som muligt at komme til det nødvendige Resultat i en Sag af saa stor Vigtighed. Vi ville jo vel imidlertid nærmere faae at høre af den meget ærede Krigsminister, hvilke Grunde der maatte tale for, at man ikke gjorde det. Men nu fremgaar det af Oplysningerne, at blot den ene af disse Kanoner, nemlig den Kruppste Bagladefanon, blev overgivet Feltstytskommissionen til Prøvelse, medens Forladefanon blev liggende aldeles urørt indtil videre — i alt Fald fremgaar det ikke af de Oplysninger, som med Beredvillighed ere blevene Udvalget tilfjællede, at den blev rørt — og uagtet Feltstytskommissionen udtaler i sin Indberetning af 31te Marts 1875, at den anser det for i og for sig ikke at være heldigt at have en Bagladefanon til Feltbrug, hvorfor det vilde være ønskeligt, om det attraaede Resultat kunde naaes ved en Forladefanon med dobbeltvæggede Granater, saa slutter Kommissionen dog med indtrængende at anbefale Artilleriet at indstille til Krigsbestyrelsen, at den allerede i Samlingen 1874—75 hos Rigsdagen vil søge Bevilling til Indførelsen af Bagladefanon. Forladefanon har været tilstede i hele den Tid, da man foretog Prøver med Bagladefanon, og uagtet Feltstytskommissionen siger, at det vilde være ønskeligt, om man kunde naae til det attraaede Resultat ved en Forladefanon, har den dog tilraadet at indføre Bagladefanon, uden at den til Prøve anskaffede Forladefanon endnu var prøvet. Det er en Bemærkning, der ganske vist ikke falder tilbage paa Feltstytskommissionen, idet man jo meget godt kan undskylde Feltstytskommissionen med, at den sølte sig dels overbevist om Fortrinligheden af den Kanon, den havde prøvet, dels sølte sig overbevist om Usikkerheden af, at der saa hurtigt som muligt gjøres en Forandring. Det laa ikke i Feltstytskommissionens Magt at bestemme Prøverne med den anden Kanon; thi det er Noget, som laa i den ledende Overordnedes Haand, og man kan derfor undskylde eller endog saa finde det meget rimeligt, at Kommissionen udtalte sig, som den gjorde; men naar man som sagt erindrer, at Forladefanon ikke er bleven prøvet, eksisterer der et Forhold, som falder noget bebreidende tilbage paa selve Krigsbestyrelsen. Indstillingen kunde imidlertid ikke tages til følge, idet man fandt det nødvendigt at foretage en nærmere Undersøgelse, og til den Ende havde man i Samlingen 1874—75 erhvervet en Bevilling til Anskaffelsen af et Halvbatteri af den samme Kanon. Dette Halvbatteri ankom hertil i August Maaned og blev underkastet Prøvelse tidligt i Efteraaret 1875. Efterat denne Prøve var foretaget — saavidt skjønnes sidste Gang den 25de eller 28de September forrige Aar — begyndte man først i

November forrige Aar at foretage Prøver med den Forladefanon, der var bestilt i Februar 1874 og ankom her til Landet 10 Maaneder efter og altsaa derpaa har ligget her og ventet paa Prøve i 10 Maaneder. Saa begyndte man altsaa med Prøvelsen, og dens Resultater skulde sammenlignes dels med Prøvelsen af den forankaffede Bagladefanon, dels med Prøvelsen af Halvbatteriet. Prøverne fremtræde enkeltvis i Maanederne, men det er naturligt, at dels Veiriget, dels andre Omstændigheder og særlig de ved Prøvelserne anstillede Sagtagelser have optaget Tiden saaledes, at man ikke blot ved at se hen til Døvelsdagenes Antal kan komme til Klarhed om, hvorledes Tiden er benyttet. Der foreligger da Resultater i Slutningen af Februar dette Aar, og derpaa er en Indstilling bleven gjort i Marts Maaned, og deraf fremgaar det, at man maa være kommen til det Resultat, som Udvalget efter de Oplysninger, der foreligger, tør anse for at være rigtigt, at Bagladefanon er at foretrække for de Forladefanon, der ere prøvede her i Landet. Disse Bemærkninger har jeg kun gjort for at fremkalde en Udtalelse fra den meget ærede Minister; thi hvorvel man ikke betvivler Artilleriets Omhu og Grundighed ved Undersøgelsen af, hvad det endelig tilsidt skulde anbefale i en saa vigtig Sag, saa synes Forsøgene ikke at være anstillede med en saadan Energi, en saadan Hurtighed, som Spørgsmaalets Vigtighed krævede. Det tør da vel heller ikke benegtes af Noget, at, naar man ser hen til, at Overveielser tog sin Begyndelse i 1873 og endte hen i Marts 1876, fremtræder det som noget Besynderligt, at man vilde vente, at Rigsdagen og navnlig dens Finantsudvalg skulde paa et Par Dage, hvor det var oplyst af meget andet Arbejde, af en Række af Spørgsmaal, vedrørende Finantsloven isørigt, være istand til paa en nogenlunde anstændig Maade at gjenmemgaa de Aktstykker, som forelaa angaaende denne Sag, og til at kunne gjøre Indstilling derom til Thinget. Man har altsaa ikke villet levne Rigsdagen saa megen Tid til at undersøge Sagen, ja jeg vil endog sige kun en Brøddel af den Tid, som man har kunnet eller maaste maattet levne en Batterichef eller en hvilken som helst Anden til at affatte en kort Beretning om Prøverne. Jeg fremhæver dette fra den ene Side af Udvalget, som med Hensyn til den tidligere Behandling har stillet sig anderledes end den anden Side af Udvalget, og i dette Spørgsmaal taler jeg altsaa ikke paa hele Udvalgets Vegne, da man har havt et forskjelligt Syn med Hensyn dertil. Jeg er tilbøjelig til at antage, at det Forsøg, som man her har gjort paa at faae Rigsdagen bort fra dens Pligt til en omhyggelig Undersøgelse af foreliggende Spørgsmaal paa Grund af Sagens særegne Bestaffenhed, ikke vil blive gjentaget. Jeg siger ikke, at det var et vitteligt Forsøg herpaa; men i hele Forslangendet til os laa der ligesom et Forsøg paa at